

Sv. Jozef, patrón dobrej smrti (11)

Pri generálnej audiencii v stredu 9. februára sa pápež František venoval téme smrti. Pripomenul, že myšlienku na smrť nemáme z nášho osobného i spoločenského života vytesňovať, ale postaviť sa k nej vo svetle Kristovho tajomstva. V 11. pokračovaní svojho cyklu katechéz predstavil sv. Jozefa ako „patróna dobrej smrti“.

03.03.2022

Drahí bratia a sestry, dobrý deň!

V minulej katechéze, podnietení opäť postavou sv. Jozefa, sme sa zamýšľali nad významom *spoločenstva svätých*. A práve vychádzajúc z tohto by som sa dnes chcel dôkladnejšie pozrieť na osobitnú úctu, ktorú kresťanský ľud odjakživa prechovával k sv. Jozefovi ako *patrónovi dobrej smrti*. Táto úcta sa zrodila z myšlienky, že keď Jozef zomieral, mal pri sebe opateru Panny Márie a Ježiša, prv než Ježiš zanechal nazaretský dom. Neexistujú o tom žiadne historické údaje, ale keďže Jozef sa už vo verejnom živote neobjavuje, predpokladá sa, že zomrel tam, v Nazarete, uprostred rodiny. A tí, čo ho sprevádzali pri zomieraní, boli Ježiš a Mária.

Pred sto rokmi pápež Benedikt XV. napísal, že «cez Jozefa ideme priamo k Márii a cez Máriu k pôvodcovi všetkej svätosti, ktorým je Ježiš». Tak Jozef ako Mária nám pomáhajú

kráčať k Ježišovi. A povzbudzujúc k prejavom nábožnej úcty k sv. Jozefovi odporúčal najmä jeden, a hovorieval takto: «Keďže je zaslúžene považovaný za najúčinnšieho ochrancu umierajúcich, keďže pri svojom skone mal po boku Ježiša a Máriu, bude starostou duchovných pastierov, aby šíрили a podporovali [...] nábožné spolky, založené na vyprosovanie Jozefovho príhovoru za umierajúcich, ako sú spolky „dobrej smrti“, „odchodu sv. Jozefa“ a spolok „pre umierajúcich“» (Motu proprio *Bonum sane*, 25. júla 1920): boli to vtedajšie združenia.

Drahí bratia a sestry, niekto si možno pomyslí, že tento spôsob vyjadrovania a táto téma sú len dedičstvom minulosti, ale v skutočnosti sa náš vzťah k smrti nikdy netýka minulosti, je vždy prítomný. Pápež Benedikt pred niekoľkými dňami povedal o sebe, že „stojí pred temnými dverami smrti“.

Je pekné poďakovať pápežovi Benediktovi, ktorý v 95 rokoch má jasné vedomie, aby nám to takto povedal: „Som pred temnotou smrti, pred temnými dverami smrti“.
Krásna rada, ktorú nám dal!

Tzv. „kultúra pohody“ sa snaží odstrániť realitu smrti, ale pandémie koronavírusu ju dramatickým spôsobom opäť zdôraznila. Bolo to hrozné: smrť bola všade, a mnohí bratia a sestry stratili svojich blízkych bez toho, aby im mohli byť nablízku, a toto ešte zvýšilo tvrdosť smrti a to, ako ju prijať a spracovať. Jedna zdravotná sestra mi povedala, ako jej istá babička zomierajúca na *covid* povedala: „Skôr než odídem, chcela by som pozdraviť mojich blízkych“. A odvážna zdravotná sestra vzala mobilný telefón a spojila ju s nimi. Nežnosť tej rozlúčky...

Napriek tomu je tu všemožná snaha odohnať myšlienku na našu

konečnosť, v ilúzii, že takto smrti vezmeme jej moc a zaženieme strach. Kresťanská viera však nie je spôsob, ako exorcisticky vymiesť strach zo smrti, ale predovšetkým nám pomáha čeliť mu. Skôr či neskôr všetci prejdeme tými dverami.

Pravé svetlo, ktoré osvetľuje tajomstvo smrti, pochádza z Kristovho zmŕtvychvstania. Hľa, to je svetlo. A sv. Pavol píše: «Ak sa hlása, že Kristus bol vzkriesený z mŕtvych, akože niektorí z vás hovoria, že zmŕtvychvstania niet? Veď ak niet zmŕtvychvstania, nebol ani Kristus vzkriesený. Ale ak nebol Kristus vzkriesený, potom je márne naše hlásanie a márna je aj vaša viera» (1 Kor 15,12-14). Je tu jedna istota: Kristus bol vzkriesený, Kristus vstal z mŕtvych, Kristus žije medzi nami. A toto je svetlo, ktoré nás čaká za tými temnými dverami smrti.

Drahí bratia a sestry, len vďaka viere vo vzkriesenie môžeme čeliť priepasti smrti bez toho, aby nás premohol strach. Nielen to, ale môžeme smrti prinavrátiť pozitívnu úlohu. V skutočnosti nám premýšľanie o smrti, osvetlenej Kristovým tajomstvom, pomáha hľadiť na celý život novými očami. Nikdy som nevidel za pohrebným vozom sťahovací kamión! Pôjdeme tam sami, nič si neponesieme vo vreckách rubáša. Lebo rubáš nemá vrecká.

Táto osamotenosť smrti: je to tak, nikdy som nevidel za pohrebným vozom sťahovací voz. Nemá zmysel hromadiť, ak jedného dňa zomrieme. To, čo potrebujeme zhromažďovať, je dobročinná láska, schopnosť deliť sa, schopnosť nezostať ľahostajní k potrebám druhých. Alebo aký zmysel má hádať sa s bratom, sestrou, priateľom, členom rodiny alebo bratom či sestrou vo viere, ak

jedného dňa zomrieme? Na čo je dobré sa zlostiť, hnevať sa na druhých? Tvárou v tvár smrti sa mnohé problémy zmenšujú. Je dobré zomrieť zmierení, nezanechávajúc žiadnu zášť ani výčitky! Chcel by som povedať jednu pravdu: všetci sme na ceste k tým dverám, všetci.

Evanjelium nám hovorí, že smrť prichádza ako zlodej, tak hovorí Ježiš: prichádza ako zlodej, a bez ohľadu na to, ako veľmi sa snažíme mať jej príchod pod kontrolou, možno dokonca plánujeme svoju vlastnú smrť, zostáva udalosťou, s ktorou musíme počítať, a pred ktorou musíme urobiť aj rozhodnutia.

Dve úvahy sú pre nás kresťanov smerodajné. Prvá je, že smrti sa nemôžeme vyhnúť, a práve preto ak sme už urobili všetko, čo je ľudsky možné na vyliečenie chorého človeka, je nemorálnou tzv. úporná terapia (porov. Katechizmus

Katolíckej cirkvi, č. 2278). Tá veta veriaceho Božieho ľudu, jednoduchých ľudí: „Nechajte ho zomrieť v pokoji“, „pomôžte mu zomrieť v pokoji“: toľká múdrosť!

Druhá úvaha sa zasa týka kvalitatívnej stránky samotného zomierania, kvalitatívnej stránky bolesti, utrpenia. Vskutku musíme byť vďační za všetku pomoc, ktorú sa medicína snaží poskytnúť, aby cez tzv. „paliatívnu starostlivosť“ bolo umožnené každému človeku prežiť posledný úsek svojho života čo najľudskejším spôsobom. Musíme si však dávať pozor, aby sme si túto pomoc nezamieňali s neprijateľnými odklonmi, ktoré privádzajú k zabitiu. Musíme sprevádzať ľudí pri zomieraní, ale nesmieme smrť vyvolávať alebo napomáhať akejkoľvek forme samovraždy.

Pripomínam, že musí mať vždy prednosť právo na starostlivosť a

liečbu pre všetkých, aby tí najslabší, najmä starší a chorí, neboli nikdy skartovaní. Život je právom, a nie smrť, ktorú treba prijať, a nie ju podávať. A tento etický princíp sa týka všetkých, nielen kresťanov alebo veriacich.

Chcel by som tu však zdôrazniť jeden spoločenský, ale skutočný problém. To „plánovanie“ – neviem, či je to správne slovo – ale urýchlenie smrti starých ľudí. Mnohokrát vidíme v určitej sociálnej vrstve, že starým ľuďom, pretože nemajú prostriedky, sa podáva menej liekov, ako by potrebovali, a to je neľudské: toto nie je pomáhaním, toto je posúvaním ich k čím skoršej smrti. A to nie je ani ľudské, ani kresťanské.

O starých ľuďoch sa treba starať ako o poklad ľudstva: sú našou múdrosťou. Aj v prípade že nerozprávajú alebo sú bez súdnosti, napriek tomu sú symbolom ľudskej múdrosti. Sú tými,

ktorí vykonali cestu pred nami a zanechali nám tolko krásnych vecí, tolko spomienok, tolko múdrosti. Prosím, neizolujme starých ľudí, neurýchľujme ich smrť. Pohľadiť starého človeka má v sebe rovnakú nádej ako pohľadiť dieťa, pretože začiatok života i jeho koniec je vždy tajomstvom, tajomstvom, ktoré treba rešpektovať, sprevádzať, starať sa oň, milovať ho.

Nech nám sv. Jozef pomáha prežívať tajomstvo smrti čo najlepšie. Pre kresťana je dobrá smrť skúsenosťou Božieho milosrdenstva, ktoré je nám nablízku aj v poslednej chvíli nášho života. Aj v modlitbe Zdravas Mária sa obraciame s prosbou k Panne Márii, aby nám bola nablízku „v hodine našej smrti“. Práve preto by som chcel uzavrieť túto katechézu spoločnou modlitbou k Panne Márii za zomierajúcich, za tých, ktorí prežívajú túto chvíľu prechodu k tým temným dverám, a za príbuzných,

ktorí prežívajú smútok. Modlime sa spoločne: *Zdravas Mária...*

(Preklad: Slovenská redakcia VR)

Zdroj: [vaticannews](#)

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sk-sk/article/sv-jozef-patron-dobrej-
smrti-11/](https://opusdei.org/sk-sk/article/sv-jozef-patron-dobrej-smrti-11/) (26.03.2025)